

מסורת הש"ס

6) שנת סמך מ. מנחות מהל. 7) וס' ושבת טו: מו: כ"ה. 8) חופספת דביה ספי"ג. 9) ח"מ מ"ז ד' ו' ע"ב. 10) ע"ב (ד' ח"מ). 11) כ"ה ל"ח: ו' מ"ה.

הנהגות הב"ב

6) רש"י ד"ה והלכה כ"כ ור' שמואל לקולא כקולא דרב כגון קידוש לא עבד אפי"ג דמחא העשה כביש ל"ל וימיה חומרא מתקל: 7) תוס' ד"ה ורבי יוחנן ור' דמריה ל"ל ע"ב ור' יוחנן ד"ה וימיה לא יפחתו:

מוסף רש"י

כל מילי דמר. רבה כר נחמני ושבח כ"ג. מתירין מברך לבד. העליל לית מברך יתן ללית תפס וימנחה (מח): תפס טעמא דמחן דלטר ושבח כ"ג. מר לר. דתוס' והלכה כר"ש. בברייה. דלמר דבר שאין מתכוין מותר אפי"ג דקפיד מרן ויהי חוליה דלמר או טויה. ומתכוין דהלכה כר' כר' חלוטרי כטילה הש"ס כר' חמי מלת, וקטניו בני הדרי (טו).

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

קא.

עין משפט
נר מצוה

1 א מ"י פ"ד מהלכות שנת הלכה ט' סמך פסין כט טור ש"ע ח"ח סמך רמ"ב: 2 ב מ"י וסמך סמך טו"ע ח"ח סמך רמ"ב: 3 ג סמך פ"ד מהלכות שנת הלכה ט' סמך פסין כט טור ש"ע ח"ח סמך רמ"ב: 4 ד מ"י פ"ד מהלכות שנת הלכה ט' סמך פסין כט טור ש"ע ח"ח סמך רמ"ב: 5 ה מ"י פ"ד מהלכות שנת הלכה ט' סמך פסין כט טור ש"ע ח"ח סמך רמ"ב: 6 ו מ"י פ"ד מהלכות שנת הלכה ט' סמך פסין כט טור ש"ע ח"ח סמך רמ"ב: 7 ז מ"י פ"ד מהלכות שנת הלכה ט' סמך פסין כט טור ש"ע ח"ח סמך רמ"ב: 8 ח מ"י פ"ד מהלכות שנת הלכה ט' סמך פסין כט טור ש"ע ח"ח סמך רמ"ב: 9 ט מ"י פ"ד מהלכות שנת הלכה ט' סמך פסין כט טור ש"ע ח"ח סמך רמ"ב: 10 י מ"י פ"ד מהלכות שנת הלכה ט' סמך פסין כט טור ש"ע ח"ח סמך רמ"ב:

קידוש אלא נמקוס סעודה. ואם קידש ולא סעד לא ילא ידי קידוש: **ממקוס למקוס.** מביית לעליה לא לרין לחזור ולקדש אם קידש שנת בביית והלך לאכול בעליה: **דילמא מיטעקרא לנו שרגא.** ולא מחללו ואפי' אחס הולכס לישן בלא אכילה בקידושא דהכל לא נפקיתו ידי קידוש (ו'היום) דאין קידוש כו': כל מילי דמר. רבה: **כחומרי דרב הוה עבדי.** כר מהני תלת דעביד לקולא כשמואל: **קולוי דרב.** כגון קידוש לא עביד: ה"ג ורבי יוחנן אמר אף ידי יין נמי ילאו: אחד שינוי יין. שהביאו לו יין מחבית אחרת: א"כ

רשב"ם

אף ידי קידוש לא ילאו. כדפרש"טין טעמיה לקמיה אין קידוש אלא נמקוס סעודה דכתיב (ישעיה נח) וקראת לשבת עונג נמקוס שאתה קורא לשבת כלומר קרייה דקידוש שם תהא עונג ומדרש הוא. אי נמי סברא היא מדאיקבע קידוש על היין כדמתיא לקמן (דף קו.) וזכרה על היין מסתמא על שנת עונג סעודה הוקבע דחשיב: **אין קידוש אלא נמקוס סעודה.** ואם קידש ולא סעד באותו מקום לא ילא ידי קידוש: ה"מ. דאין קידוש אלא נמקוס סעודה אלא מביית לבית אבל נמקוס למקוס מביית לעליה א"כ לחזור ולקדש: **איטעקרא ליה שרגא.** נפל הנר וככה קורס שאכל: **לכי גונג דרבה כריה.** בית חופס בנו שהיו שם גרות דולקין בבית המשחה: מר. רבה: **כי הוה מקדש.** ואנו רואין היינו ליפטר משם וליך לביתנו: **דילמא מיטעקרא לנו שרגא.** ולא מחללו ואפי' אחס הולכס לישן בלא אכילה בקידוש דהכל לא נפקיתו ידי קידוש כו': כל מילי דמר. רבה: **מסירין מנדנ לכנר.** ממירין ליתא של עליה וזו ויחננין אותם לעילת אחרת: **מדליקין.** מנר חנוכה לנר אחרת של חנוכה וא"כ להדליק נר אחרת שאינה של חנוכה: **והלכה כר"ש בגרייה.**

גורר אדם מטה כקא וספסל כו' דדבר שאין מתכוין מותר. והי ג' מילי בלגונא דרב ושמואל בדמה מדליקין (שם דף כג.) וכולהו עביד רבה כשמואל דמיקל והכל אחא עביד כשמואל להרין קידוש נמקוס סעודה הואיל וכל מילי עביד כרז בר מהני מלת. ומשני כחומרי דרב עביד בר מהני תלת דעביד לקולא (ויבגון קידוש קולוי דרב לא עביד ואע"ג דמתיא עירוינן דף י:) העושה כחומרי ג"ש כקוליהון וכחומריהון כו' הא ק"ל (ה"מ היכא דסמרון אהדי כגון כמה חסרון כדכרה כו' ואמר שמואל וכן לטריפה דחומרא דהתם קולא הוא הכא וקולא דהתם חומרא הוא הכא. ומהאכ שמעינן דהלכתא כשמואל דאין קידוש אלא נמקוס סעודה. והמקדש לאחרים חוץ מבייתו נראה בעיני שאין לרין לקעוד שם שאפילו לא סעד שם ילאו בני אותו הבית דלידיהו היא נמקוס סעודה: ה"ג ורבי יוחנן אמר אף ידי יין נמי ילאו. שאין לרין לקעוד ולברך על היין שנמקו הסעודה שהרי לא הסוה דעמו כליחאמו מזהב"ג שיעדין דעמו לאכול ולשתות בבייתו: אחד שינוי יין. שהביאו לו יין מחבית אחרת ויש לו טעם משונה או גרוע או משונה מן הראשון כדלמרי' בהרואה (גמ' דף עט:) אמר רב יוסף אמר רבי יוחנן אע"פ שאמרו שינוי יין אין לרין לברך אבל אומר הטוב והמטיב ושינוי יין היינו מחבית אחרת כדלמרינן בברכות ירושלמי כפרק כ"ד (ה"ח) על כל חבית וחבית שהיה פומה היה מברך עליה ומה היה מברך ואמר רבי יצחק בשם רבי אומר ברוך הטוב והמטיב: ואחד

אף ידי קידוש לא יצאו. דאין קידוש אלא נמקוס סעודה משום דכתיב וקראת לשבת עונג. כלומר נמקוס קריית קידוש שם תהא עונג: **ולשמואל** א"כ ידי קידוש בני בנישתא. לרז לרין לקדושי בני בנישתא להוילא כל אותם שאין להם בני בית שלא יאכרו לקדש בנייתם:

דאכלו ושתו ונגו בני בנישתא. וא"ת והא אמרי' צ"פ בני העיר (מגילה דף נח.) כתיב נכסיות אין אוכלין בהן ואין שומין בהן אע"ג דאכילה ושתיה של מלוא מותר כדלמרי' כירושלמי שהיו אוכלים שם בקידוש המדש וגם עשוי ונהנין לשמות כוס הנדלה וברית מילה מ"מ שאינה של מלוא ושינה אסור ואפי' כשל ככל אין אוכלין בהן דקאמר התם (י"ב) רבינא ור' אלח' כר אהבה שלא היו רואים ליכנס בבית הנכנסת מפני הגשמים אי לא משום דשמעתא בעיא לזוהא והא דקאמר התם כתיב נכסיות על כלל ועל מלוא עשויי היינו לאמר שזכרנו שאין נוהגין בהן קדושה וי"ל ללא דוקא בני בנישתא אלא חדרים שהיו סמוכין לבית הנכנסת קרי בני בנישתא ומשם היו שומעים הקידוש ולפי כה שפירשמי' דממקוס למקוס נכד בית כשדעמו לאכול נמקוס אחר יש קידוש כו' אחי שפיר:

אבל במקום אלא נמקוס סעודה בחד ביתא. פ"י מהדר לבית או מביית לעליה כמו מאיגרא לארעא אבל מפניה לפניה יש קידוש כי היכי דלא משבו שינוי מקוס כסמרון ולקמן גבי שינוי מקוס דקאמר לא שנו אלא מביית לבית ומיהו) שני מקומות נכד בית קרי ליה מביית לבית ומיהו י"ס דגרסי' הכא מפניה לפניה כו':

טעימו פיר. נראה דהיינו טעימת לחם כדלמרינן נפ"ג דשטועת (דף כג.) כדלמרי' אינשי ניטעום מידי ואילו ואכלו ושתו ואם מועיל מיני חריגא להשלים ג' סעודות שבת כמו בסוכה היינו דוקא כסעודה שלישית אבל כל כסעודת ערבית ושחרית שהם עיקר כבוד שבת: **ובקידושא** דהבא א"כ נפקיות. ומה שלא היה מקפיד על סעודת שבת שלא לאכול נלך כרפ"י בקונטרס היינו משום שיוכלו לעשות למחר שלש סעודות או שמא יוכלו לאכול נמקוס שיש שם נר ואין יין: **בתירין** כנגד א"כ. ואע"ג דשמואל אית ליה צ"פ' התכלת (מנחות דף מה.) כלי חפסא חייבין לזליית מודה אם אין ליתא לכל גמדי שפיר ליתא מגד שמנעו ליתן כנגד שרואה לנבוס ותהא נגמדי עליו: **והרבה** כר"ש בגרייה. קשה מיפוק ליה משום דרבי יוחנן סבר כר"ש דפרין כמה דוכתי (שם דף פ"א:) והא א"כ יוחנן הלכה כסתם משנה ותנן טור חופס ומפספס כו' אלמא ק"ל דדבר שאין מתכוין מותר י"ל שמא רבי יוחנן לא סבר לה כוונה בגרייה לפי שקרוב לעשות חרין ודמי לפסק רישיה: **ורבי** יוחנן אמר אף ידי יין יצאו. ומיירי ששמו בבית הנכנסת אע"ג דלענין קידוש ילאו כשמיטה כדפי' לעיל (ט) לענין יין לא פטר אלא"כ שמה דהוי הפסק כדלמרי' צ"פ כ"ד מברכין (גמ' דף ע"ה.) גבי המזיא שאם הפסקו שרין לחזור ולברך: **שינוי** יין א"כ צ"ב. מיהו הטוב והמטיב לרין לברך כדלמרינן בהרואה (שם דף עט:) ופי' רש"י דדוקא היכא דמשונה מן הראשון וכן בהלכות גדולות וכן משמע כירושלמי דסוף פ"ד מברכין דקאמר אלח' כר רב הוה אמר יין חדש וישן לרין לברך שינוי יין אין לרין לברך שינוי מקוס לרין לברך היסק הדעת כמו שהוא שינוי מקוס משמע שרואה לומר

רבינו תנאל

אפי' ידי קידוש לא יצאו, אלא צריך לקדש בבייתו ולברך נמי ברוח פירי הנפן. ורב אומר ויצא בקידוש ידי חובתו בבית הנכנסת למה ליה לפהדר לקדושי בבייתו. ואמרין להוציא בני ביתו. ושמואל סמך שאין אדם יוצא בקידוש לבית הנכנסת למה ליה לקדושי בבייתו. ואמרין לאפוקי אורחין דאכלי בכנישתא. וקיימא לן בהא כשמואל דאין קידוש אלא במקום סעודה. פסור מינה הני מילי מביית לבית. אבל משה למנה בחד ביתא לא. ואסיקנא דשמואל אפי' מאיצא לאיצרא הוא הדר מקדש. ואף רב הונא סבר אין קידוש אלא במקום סעודה. דרב הונא קדיש בעצ למיכל אתיקי שרגא. עילוה למאי לבי גביה דרבא בריה. וקדיש ואכיל. ואף רבא סבר אין קידוש אלא במקום סעודה. דאמר (רב הונא) [אבי] כי הרינן כי מר הוה מקדש והוה אסור לן טעימו מידי הכא דילמא ארואליות לאושפייכו אתקערא לכו שרגא ובקידושא דהבא לא נפקיתו דאין קידוש אלא במקום סעודה. איני והאמר אבי כל מילי דמר. דהוא ורבה בר חנניו רביה. עביד כר. כר מהני תלת דעביד כשמואל. מיריין העצית כנגד לכנר. ותולין אותו לכנר אחר. ומדליקין מר לני. של חנוכה. והלכה כר שמעון בגרייה. [הנזאן] גורר אדם מטה כסא וספסל ובלבד שלא ימכוין לעשות חרין. ואין עבד בהא כשמואל. ואסיקנא כחומריה דרב עביד כוונה כקוליא לא עביד. והכא מיקל הוא.

דיון חדש וישן לרין לברך לפי שהישן טוב מן החדש אבל שינוי יין כסתם אין לרין לברך כיון שאין ידוע שהשינוי משונה מיהו עובדא דנמר הכי פליגי עליה דקאמר דעל כל חבית וחבית מברך מה היה מברך לפי שלא היה מכירו אבל אם ידוע שהשינוי גרוע לא וגרעה דאפילו השינוי גרוע מברך דעל רבינו יימות הוא מברך ונכנר שלא יהיה האחרון רע יותר מדאי שאין יכולין לשמומו אלא ממוחזק ורין לברך הטוב והמטיב בין בשעת סעודה בין שלא בשעת סעודה ויחד אין לרין לברך אי ליכא אחריתא כדמיינה בהרואה (שם) ודוקא כיון מברכין לפי שזכרנו כרמינן כדמיינה של ישראל והטוב שלא הסריחו והמטיב שעימנו לקבירה (ישן חופספת גמ' טו: ד"ה טעון):

אלח